

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

« Οργάνωση της αγοράς πετρελαιοειδών και άλλες διατάξεις »

I. Γενικές παρατηρήσεις.

Με το προς ψήφιση νομοσχέδιο επιδιώκεται, όπως τονίζεται στην αιτιολογική του έκθεση, «αναδιοργάνωση του θεσμικού πλαισίου με γνώμονα τις εξελίξεις της αγοράς και το νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Το πλαίσιο αυτό διαμορφώνεται από τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εγκαθιδρύσει μια κοινή και αποτελεσματική ενεργειακή πολιτική, όπως επίσης και από τους κανόνες που διέπουν την εσωτερική αγορά της. Έτσι, για παράδειγμα, ο νόμος 2008/1992 τροποποίησε και συμπλήρωσε το βασικό νόμο 1571/1985 με σκοπό να προσαρμοσθεί η ελληνική νομοθεσία στην κοινοτική έννομη τάξη. Ήδη στην αιτιολογική έκθεση του νόμου 2008/1992, ο νομοθέτης τόνιζε ότι «η Ευρωπαϊκή Κοινότητα λόγω της σημασίας που έχουν τα πετρελαιοειδή στην Οικονομία και την ασφάλεια της υπεισέρχεται έντονα στον καθορισμό και τη ρύθμιση θεμάτων πετρελαϊκής πολιτικής».

Μεταξύ των ελληνικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είχε προηγηθεί μακροχρόνια διένεξη η οποία κατέληξε στην έκδοση καταδικαστικής απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η απόφαση αυτή διαπίστωνε μια σειρά αποκλίσεων του νόμου 1571/1985 από τους κοινοτικούς κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Το Δικαστήριο θεώρησε, μεταξύ άλλων, ότι αντιβαίνουν προς τις απαιτήσεις της ελευθερίας αυτής το άρθρο 9 του νόμου, διότι επιβάλλει στις εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών την υποχρέωση να υποβάλλουν ετήσια προγράμματα εφοδιασμού, και η υπουργική απόφαση 3662, σύμφωνα με την οποία εφαρμόζεται στις εταιρίες αυτές σύστημα ποσοτώσεων, επειδή αυτές περιορίζουν την εμπορία των εισαγόμενων προϊόντων και στερούν από τις εταιρίες εμπορίας τη δυνατότητα να εκμεταλλευθούν το μερίδιο της αγοράς που θα μπορού-

2

σαν να κατακτήσουν υπό καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού. (Επί των υπολοίπων αποκλίσεων, βλ. την Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας που δημοσιεύτηκε στις «Εκθέσεις επί των ψηφισθέντων νομοσχεδίων, IV, 1993, σελ. 69, εισηγητές: Αστέρης Πλιάκος, Ξ. Παπαρρηγόπουλος.)

Οι διενέξεις συνεχίστηκαν, ωστόσο, και οδήγησαν σε νέα καταδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επειδή η ελληνική νομοθεσία, κατά τους όρους της αιτιολογικής έκθεσης του νομοσχεδίου, «συνέδεε την τήρηση των αποθεμάτων ασφαλείας στους αποθηκευτικούς χώρους κάποιου από τα Ελληνικά Διυλιστήρια με τη σύμβαση προμήθειας που έχει η εταιρία εμπορίας με τα ελληνικά Διυλιστήρια». (Βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 25.10.2001, υπόθεση C-398/98, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλογή αποφάσεων 2001, σελ. I-7915.) Κατά το διατακτικό της απόφασης, η προαναφερθείσα σύνδεση αντιβαίνει στο άρθρο 30 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, σύμφωνα με το οποίο «οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών, καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, απαγορεύονται μεταξύ των Κρατών μελών».

Κατά την αιτιολογική έκθεση του παρόντος νομοσχεδίου, «το νομοσχέδιο αντιμετωπίζει το παραπάνω πρόβλημα με τρόπο ώστε τα διυλιστήρια και οι εισαγωγείς μεταξύ των οποίων προεχόντως τα Διυλιστήρια αναλαμβάνουν την ευθύνη της τήρησης των αποθεμάτων ασφαλείας και έτσι η εμπορία ανεξαρτητοποιείται πλήρως από τις συμβάσεις προμήθειας. Τονίζεται ότι η πληρωμή της υπηρεσίας για την τήρηση αποθεμάτων ασφαλείας θα γίνεται με διακριτό παραστατικό και διαφανή τιμή ώστε να μην υπάρχει από κανένα κατάχρηση λόγω της τήρησης αποθεμάτων ασφαλείας.»

Πέραν από τη συγκεκριμένη ρύθμιση, το νομοσχέδιο, όπως ήδη ειπώθηκε, αναδιοργανώνει το θεσμικό πλαίσιο με γνώμονα τις εξελίξεις της αγοράς και το νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

II. Ειδικές παρατηρήσεις.

1. Επί του άρθρου 4.

Σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού, «η άσκηση των δραστηριοτήτων Διύλισης, Εμπορίας, Λιανικής Εμπορίας, Μεταφοράς με Αγωγό και Εμφιάλωσης υγραερίων επιτρέπεται μόνο, εφόσον έχει χορηγηθεί η αντίστοιχη άδεια, η οποία χορηγείται σύμφωνα με τον Κανονισμό Αδειών του άρθρου 14 του νόμου αυτού και τους όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται στα άρθρα 5 έως και 9, ως προς τα θέματα που ρυθμίζο-

νται από τον παρόντα νόμο.» Η δυνατότητα άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών κατόπιν εκδόσεως σχετικής άδειας θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνιστά μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος με ποσοτικούς περιορισμούς, το οποίο απαγορεύεται από το προαναφερθέν άρθρο 30 της συνθήκης. Μια τέτοια άποψη είχε εκφράσει η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά τη διαδικασία που οδήγησε στην πρώτη καταδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1990. Σύμφωνα με την Επιτροπή αντιβαίνει προς την κοινοτική έννομη τάξη η υποχρέωση των επιχειρήσεων που επιθυμούν να ασκούν εμπορία πετρελαιοειδών στην Ελλάδα να λαμβάνουν προηγουμένως, σύμφωνα με το άρθρο 15, παρ. 1 του νόμου 1571/85, άδεια από τις ελληνικές αρχές. Η βασιμότητα της αιτίας της αυτής της Επιτροπής δεν κρίθηκε από το Δικαστήριο, για λόγους καθαρά τυπικούς. Η Επιτροπή δεν επανήλθε επί του θέματος έκτοτε, και ορθώς, επειδή, όπως προέκυπτε, από τη μεταγενέστερη νομολογία του Δικαστηρίου πρόκειται για μια αναγκαία ρύθμιση που υπαγορεύεται από λόγους προστασίας του γενικού συμφέροντος, έτσι όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 36 της συνθήκης. Το άρθρο αυτό δικαιολογεί περιορισμούς που δικαιολογούνται, μεταξύ άλλων, από λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων. Πρόκειται για περιορισμούς που αποβλέπουν στην προστασία της ευρύτερης έννοιας του γενικού συμφέροντος, όπως ισχύει στην περίπτωση του συστήματος των αδειών που θεσπίζει το παρόν νομοσχέδιο. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 1 του νομοσχεδίου «Η παροχή υπηρεσιών και κάθε δραστηριότητα που έχει σχέση με τη διύλιση, εμπορία, μεταφορά και αποθήκευση αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών προϊόντων υπάγεται στις διατάξεις του νόμου αυτού και εξυπηρετεί το γενικό συμφέρον.»

2. Επί του άρθρου 7.

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει την Άδεια Λιανικής Εμπορίας, οι κάτοχοι της οποίας προμηθεύονται τα πετρελαιοειδή προϊόντα μόνον από κατόχους Άδειας Εμπορίας (παράγραφοι 1 και 2). Στον κανόνα αυτόν εισάγεται εξαίρεση από την παράγραφο 10 του άρθρου για τους τοπικούς Προμηθευτικούς Συνεταιρισμούς ή Κοινοπραξίες με ελάχιστο αριθμό μελών επτά πρατηρίων. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να χορηγηθεί άδεια από τον Υπουργό Ανάπτυξης για την προμήθεια πετρελαιοειδών προϊόντων απευθείας από τα Διυλιστήρια ή από εισαγωγή, «με την προϋπόθεση ότι τα προϊόντα προορίζονται αποκλειστικά για την τροφοδοσία των μελών του Συνεταιρισμού ή της Κοινοπραξίας με σκοπό τη διάθεσή τους στους τελικούς καταναλωτές της εγ-

χώρια αγοράς». Η παράγραφος 11 του άρθρου θέτει πρόσθετους περιορισμούς που αφορούν τη διάθεση ιδίων αποθηκευτικών χώρων και βυτιοφόρων οχημάτων. Η σχετική αιτιολογική έκθεση είναι λακωνική ως προς τους λόγους που υπαγορεύουν τη ρύθμιση αυτή. Απλά επισημαίνεται ότι πρόκειται για δικαίωμα που χορηγείται για πρώτη φορά. Η ρύθμιση αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αντιβαίνει στις απαιτήσεις της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, έτσι όπως έχουν ερμηνευθεί διασταλτικά από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (βλ. για παράδειγμα την απόφαση της 9.6.1982, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή αποφάσεων 1982, σελ. 2187), επειδή εμποδίζει τους κατόχους άδειας λιανικής εμπορίας να προμηθεύονται ελεύθερα πετρελαιοειδή προϊόντα από εισαγωγές ή από τα διυλιστήρια.

Αθήνα, 27 Αυγούστου 2002

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Αστέρης Πλιάκος
 Αναπλ. Καθηγητής Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
 Στέλιος Ν. Κουσουλής
 Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
 Αντώνης Μ. Παντελής
 Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
 Ο Πρόεδρος

Καθηγητής Κώστας Μαυριάς